

TÜRKİYE'DE PETROKİMYA ÜRÜNLERİ TALEBİ ÜZERİNDEN PETROL BAĞIMLILIĞININ İKİNCİ BOYUTU

ÖZET:

Türkiye'de petrol talebi ne kadar sorusu sorulur, karşılığında ise hep akaryakıt için petrol talebi hakkında cevap verilir. Oysa petrokimya sektörü kendi başına hızla büyüyen birçok ürünün olduğu, karmaşık istatistikler içeren bir sektördür. Dışa bağımlılığımızın tamamen giderilmesi veya tüm araçların elektrikli-alternatif yakıtlı olması durumunda bile %4-7 artan bir petrol hammadde talebimiz bulunuyor. Bu Q raporunda, bu talebin büyüklüğünün petrol karşılığını hesaplayacağız.

YÖNTEM:

Bu çalışmada, TÜİK verileri (harmonize sınıflama), uluslararası kodlar (GTİP) ve enerji denge tabloları kullanıldı. Yapılan çalışmada tam rakamı miktar olarak çıkarmak zor olduğu için, bu konuda basında yer alan raporlar ve enerji denge tabloları üzerinden çalışıldı.

ANALİZ:

2016 yılı enerji denge tablosunda tüm petrol ürünleri talebimiz 40,7 milyon ton eşdeğer petrol (mtep)'tir. Bu talebin 6,3 mtep'lik kısmı enerji dışıdır. Bu 6,3 mtep'in de 2 mtep'i Türkiye'deki petrokimya tesislerinin kullandığı hammadde olarak petrol ürünleri talebidir. Geri kalan 4 mtep ise diğer sektörlerde (yağlama, izolasyon vs.) hammadde olarak kullanılan petrol ürünleridir.

Petkim %93 kapasite ile çalışarak, Türkiye'nin petrol ürünleri ihtiyacının [%18'ini](#) karşılıyor. 2 mtep ile bir kısım ihracat da yapıyor. Petkim tüm satışlarının %30-35'ini (0,6-0,7 mtep) ihraç ediyor. İç piyasada, hammadde petrol ürünleri için 1,3 mtep kullanılıyor. Kısa bir orantı kurarsak 7,2 mtep'lik bir petrokimya ürünleri talebi olduğu görülebilir.

1 [mtep](#) yaklaşık olarak 7,14 milyon varil o da 20.000 varil/gün petrol eşdeğeridir.

	Petrokimya talebi	Yağlama, yalıtkan vs.	Toplam
Milyon ton eşdeğer petrol	7,2	4	11,2
Varil/gün	144.000	80.000	224.000

Bu rakam Türkiye'deki motorin talebinin yarısına denktir (2016 motorin talebi 22,2 mtep), benzin ve LPG toplam talebinin ise 1,5 katıdır (benzin: 2,3 mtep, LPG: 4,7 mtep). Fakat burada yağlama, yalıtkanlık vs. için kullanılan petrol malzemelerinin sadece iç piyasada üretilen (dönüştürülen) kısmının 4 mtep olduğunu unutmamak gerekiyor. Yani tüm rakam bunun daha da üzerindedir.

SONUÇ:

Türkiye'deki ham madde olarak kullanılan petrol talebinin sadece bir kısmını hesaplamaya çalıştığımız bu Q raporunda, Türkiye'deki enerji dışı yani petrokimya ve hammadde olarak petrol talebinin 224,000 v/g yani 0,22 mv/g'e denk olduğu hesaplandı. Bunun haricinde sentetik kauçuk, plastikler de eklendiği zaman rakam çok daha yukarı çıkmaktadır. Zaten ABD doları olarak bu rakamı çok daha yukarıda bulan devlet raporları da internette bulunabilir. Bu raporda sadece petrokimya talebinin motorin talebinin yarısı kadar olduğunu söyleyerek nokta konuldu. Ama plastik ve diğer ürünleri de eklediğimizde bu büyüklüğün hangi boyutlara geldiğini daha sonraki raporlarda değineceğiz.